

Novela exekučního řádu jako protikorupční opatření

Přehled k novele exekučního řádu (ST 545) a pozměňovacímu návrhu zavádějícího teritorialitu exekutorů (krajskou místní příslušnost) se zaměřením na protikorupční potenciál teritoriality exekutorů.

Problém korupce v exekučním vymáhání je veřejným tajemstvím

Přijetí exekučního řádu v roce 2001 vytvořilo v oblasti vymáhání pohledávek tržní prostředí. Konkurence mezi exekutory a jejich ekonomická závislost na věřitelích však vede k mnoha vysoce problematickým nezamýšleným důsledkům. Jedním z nich je i vznik korupčního prostředí plného klientelistických vazeb, jejichž důsledkem je porušování zákona a selhání spravedlnosti.

Existenci korupčního prostředí potvrzují samotní exekutoři:

- **Oficiální stanovisko Exekutorské komory¹:** „[Volná volba věřitelů] sama o sobě vyvolává značné pnutí a skýtá určitý korupční potenciál (možná ovlivnitelnost soudních exekutorů ze strany institucionálních věřitelů, včetně velkých veřejnoprávních subjektů).“
- **Jitka Wolfová, členka prezidia Exekutorské komory²:** „Korupční prostředí tady je, je to dáno tím, že mezi námi je trh, na kterém bojujeme o svou práci. My neoficiálně víme, že velké subjekty, aby se vůbec začaly bavit s exekutorem, mají svého advokáta, který stanovuje podmínky, ať už jsou to vratky nebo navyšování nákladů. Bohužel je to těžko prokazatelné.“
- **Anonymní exekutoři, anketa Lidových novin³:** „Za stávajícího stavu jsou soudní exekutoři nuceni uzavírat velmi nevýhodné smlouvy, ve kterých se zavazují k neuplatňování zákonných nároků, případně přímo nezákonnému jednání (přiznávání vyšších nákladů advokátů, vratky z odměny).“
„Přidělování exekucí velkých věřitelů (například pojišťoven) je založeno výhradně na korupci. Situace se dostala tak daleko, že úplatky dnes již požadují i některé společnosti, které mají malý objem pohledávek.“

O “neblahé vazbě mezi exekutory a oprávněnými” v některých případech hovoří i **soudkyně Krajského soudu v Praze Martina Kasíková**. Jako příklad uvedla typické reakce oprávněných na správný postup, kdy exekutor vede nezákonnou exekuci ke skončení: “...tyto exekutory, kteří postupují zákonně, v odvoláních vždy sepsují tak, že se to často nedá skutečně ani číst, a rozhodně je zřejmé, že příště si tohoto exekutora, který postupoval zákonně, nevyberou.”⁴

Hlavním problémem současného stavu je ekonomická závislost exekutora na věřiteli. Bez jeho pohledávek nemůže exekutor zajistit svou existenci, protože představují jeho jediný zdroj příjmů. Požadavek exekučního řádu na nezávislost a nestrannost tak exekutor nemůže reálně splnit - systém mu to neumožňuje. Výsledkem jsou smlouvy, které exekutora často zavazují k nezákonnému jednání. Velcí institucionální věřitelé tak snižují své náklady na úkor všech ostatních, zejména dlužníků, kteří jsou vytlačováni na okraj společnosti.

¹ <https://denikn.cz/395760/hrozi-korupce-velci-veritele-mohou-exekutory-ovlivnit-priznala-poprve-oficialne-exekutorska-komora/>

² tamtéž

³ https://www.lidovky.cz/byznys/pravo-a-justice/pridelovani-exekuci-velkych-veritelu-je-zalozeno-na-korupci-exekutori-hlasovali-v-ankete-pro-terito.A191207_204011_ln_byznys_pravo_ssu

⁴ Komorní listy, III/2012

Příklady korupce jako důsledek ekonomických vazeb exekutora a věřitele

Níže uvedené případy korupce jsou možné díky neomezené volbě exekutora věřitelem. V případě zavedení teritoriality by v zásadě nemohly nastat.

Ševčíkův gang:

Advokát Ševčík si při vymáhání pohledávek svých klientů v rozporu se zákonem účtoval zbytečné úkony, celkem ve výši 4.719 Kč za případ. Odhadem si tak přišel vzhledem k vysokému počtu vymáhaných pohledávek na půl miliardy korun. Nezákonné úkony rutinně potvrzovali exekutoři, kteří pro Ševčíka pracovali, například Tomáš Slaviček, Exekutorský úřad Louny. Ševčík vymáhal dluhy pro inkasní společnost Tarakan, která zas vymáhala dluhy zejména pro pojišťovny: Českou pojišťovnu, Českou podnikatelskou pojišťovnu, Allianz a Generali.⁵

Kauza Makarius:

Exekutor a bývalý předseda kontrolní komise Exekutorské komory Milan Makarius se dohodl s dalšími podnikateli na předstírání exekuce na firmu provozující restauraci. Za své služby od předstíraných věřitelů přijal úplatek 150 000 Kč. Cílem bylo vyvedení peněz z exekované firmy a poškození skutečných věřitelů. Škoda dosáhla 3 075 304 Kč.⁶

Řešení - zavedení teritoriality exekutorů

Výše popsané problémy mají systémové řešení. Jeho podstatou je zrušení tržního prostředí a odstranění klientelistických a korupčních vazeb mezi věřiteli a exekutory. Toho lze docílit přenesením volby exekutora na nezávislý soud a koncentrací všech řízení jednoho povinného vždy u jednoho exekutora.

Potřebné změny obsahují následující pozměňovací návrhy k novele exekučního řádu (ST 545):

- **Čistá teritorialita** poslance Kolaříka a dalších, PN [7403](#)
- **Spotřebitelská teritorialita** poslance Výborného (PN [7422](#) nebo PN [7421](#)), ovšem jen z cca 70 %

Teritorialita exekutorů je tak významným protikorupčním opatřením a představuje výjimečnou **příležitost odstranit prostor pro vznik korupce legislativním opatřením.**

Protikorupční potenciál teritoriality exekutorů potvrzuje i **Miroslav Paller, prezident Exekutorské komory Slovenska:**

“Naplnili sa klady, ktoré sme od tohto systému očakávali. Skončili sa nekalé dohody niektorých kolegov s veľkými veriteľmi. Systém je jednoznačne transparentnejší a z hľadiska boja proti korupcii je obrovským prínosom.”

Přehled k novele exekučního řádu (ST 545) zpracovali za Platformu za reformu exekucí Věnek Bonuš (Rekonstrukce státu), Radek Hábl (Institut prevence a řešení předlužení) a Jana Kavková (Rubikon Centrum).

⁵ <https://archiv.ihned.cz/c1-66653700-dluznici-pojistoven-platili-pri-exekucich-o-stovky-milionu-korun-vic-ne-z-meli-vec-setri-komora-exekutoru>

⁶ <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2945369-byvaly-sef-kontrolni-komise-exekutorske-komory-je-obzalovany-z-podvodu-presto-dal>